

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Telegraful este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumerarea se face în Săbiiu la expediția foiei pe afară la c. r. poște cu bani ga'ta prin scrisori francate, adresate către expediția. Pretul pnenumeratiunii pentru Săbiiu este pe anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 19 ANULU 'XXI.

Săbiiu, in 8/20 Martiu 1873.

tru celelalte părți ale Transilvaniei s pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri străine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inscrerale se platescu pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a dela 6 Martiu 1873.

Siedinti'a se deschide la tempulu indatinatu.

Ladisl. Tiszza, avendu in vedere, ca in diariulu „Reform“ din Pest'a au aparutu nisce comunicate detaliate despre conferintiele si negotiationile ce s'au tienutu intre guvernulu ung. si banc'a nat. de Vien'a dela 1867, incóce, — interpelédia pre ministrulu de finantie, ca au acele comunicate caracteru oficialu s'au nu? Déca dá, apoi cu scirea s'au la ordinulu ministrului s'au publicatu? Si cum se póte uni o asemenea procedere cu tacerea ce ministrulu o observa facia cu interpelatiunile ce i se adresédia? Déca nu, apoi cugeta d. ministru a eruá si a trage la raspundere pre cei ce au facutu acésta fapta scandalósa? — Interpelatiunea se presinta in scrisu ministrului concerninte.

Ministrulu pentru aপরarea tieriei, Béla Szendev respunde la inrerpelatiunea ce i s'a adresatu din partea depntatului Lud. Kármán, cu privire la adjustarea si organisarea armatei de honvedi pentru casuri de mobilisare. Responsulu este longu, dara intielessulu lui pre scurtu este, cá toate suntu ga'ta si asiediate la indemána in acele locuri, unde se afla trupele. Elu asecur'a pre interpelante, cá trupele pentru aপরarea tieriei, la casu de mobilisare si inca in primulu momentu alu mobilisáriei, nici intro privinti'a nu voru fi mai pucienu adjustate de cátu trupele din armat'a comuna.

Camer'a trece apoi la ordinea dilei si continua desbaterea generala mai restrinsa asup'a bugetului ministrului pentru aপরarea tieriei. In siedinti'a de astadi vorbescu la acestu objectu Em. Ivánka, Mas-simil. Uermény si Gabr. Ugron.

Epistola deschisa.

C l u s i u , 14 Februaru 1873.

(Fine din nr. tr.)

Asiu mai avé multe inca de a serie, dara nu voiescu a mai prelungi si mai tare aceste sire, cari si asiá au trecutu déjà departe preste cadru lu obicinuítu alu unei epistole. Apoi de ce sa mai si aporescu vorbe, pre cându prea stim d-vóstra si cei'a-lalti prea stim. dd. redactori soiti de a buna séma cu multu mai bine de cátu eu, ca déca ve ve-ti adoná spre consfátuire, despre ce felu de cesti-uni veti avé a ve consultá laolalta?

Cátu de afundu suntu eu din parte-mi convinsu despre urgent'a necesitate si efectele fórté salutarie a unei atare intrunire, amu desfasiuratu din destulu la altu locu alu epistolei mele.

Credu ca din cele ce amu scrisu in acésta epistola lunga, destulu de lamuritu se vede ca nu o rea vointia, ci o intentiune buna m'a indemnatu la scrierea acelei'a. — Eu nici cu unulu dintre prea stim. d-vóstre nu sum si n'amu fostu nici odata invrasimasitu, ba cu unii pre cari cunosc personalmente, amu onóre a stá mai multu chiaru in relatiane amicale. Pre mine necum sa me fi vatematu care-va dintre d-vóstre, ci diu contra déca v'ati ocopatu in foile d-vóstre cându si cându cu persón'a mea neinsemnata, as'ta cu atát'a adevărata bunavointia a-ti facut'o, si totu-déun'a m'amu semtitu deobligatu prin aceea; deci déca amu fostu constrinsu a dice un'a s'au alt'a, ce póte nu e de o atare natura, cá sa fia bucurosu audita, acésta nu póte sa fia atribuita nescároru semtiuri dasi-manóse, cari nu amu nutritu nici cându in contra-ve; ba déca v'asi fi chiaru una inimicu neimpacabilu, inca nici in acestu casu nu mi-asi concede cá cându suntu in vorba interesele cele mai scumpe si mai sánte ale natiunei nóstre, tocm'a atunci sa mi se conduca condeindu, ura personala.

Tóte câte amu insiratu intro acésta „epistola deschisa“ le-amu scrisu numai si numai pentru ca

vediendo ca le inceputulu anului nou din mai multe părți s'a aretátu o bunavointia silintia spre a gási acea modalitate prin a cărei'a ajutoriu amu poté esi din starea nóstra desolata, si din parte-mi o consultatiune amicale a d-vóstre tienendu-o eu de unu ce, care fórté aru inlesni ajungerea scopului sup'a atinsu, m'amu semtitu datoriu a recomandá acea consultatiune si a motivá urgent'a necesitate si favorabile urmáriele acelei'a, dara fórté departe a statu de mine acea intentiune cá sa vatemu cátu de putienu s'au pre prea stim. d-vóstra, s'au pre macaru cine altulu.

Déca mi-aru fi succésu a ve dobendi pre prea stim. d-vóstra si pre cei'a-lalti prea pretinuti dni redactori spre tienerea unei consultatiuni fratiésci, in acestu casu m'asi tiené intro adevéru fericitu. Nu, din ambitiune vana m'asi bucurá pentru reusirea cu modestulu meu proiectu de intrunire, ci — me vede Ddién — m'asi bucurá numai singuru pentru ca amu firma convingere cumca tienerea grabnica a unei atare consultatiuni o recere imperativmente salutea publica, si pentru ca a-si crede a fi facutu ce-va servitiu iubitei nóstre natiuni si patrie de s'aru realisá, cele ce se cuprindu in epistol'a-presenta.

Avé-voru aceste sire modeste efecte dorite, s'au sperantiele mele cu cari le-amu pusu pre charthia, voru remané nisce desiderie pie, in totu casulu me rogu sa nu trageți la indoiéla, baremu aceea ca toate le-amu scrisu din indemnulu caratu si cu intentiune buna *).

Ladislau Vaid'a.

„Cătra români din Bihor!“

„Adunările comunale si alegu singure de sine limb'a protocolara si a manipulariei oficiale. Protocolulu e a se face totu-odata si in acea limba ce va pretinde 1/2 parte dintre membrii comitetului comunu.“ — §-lu 20 elu art de lege XLIV. din anulu 1868.)

„Comun'a in scrisorile indreptate cătra jurisdictiunea comitatense si organele acesteia, cătra regimu si alte oficie, se póte folosi de limb'a sea propria oficiale.“ — (§-lu 22 alu art. de lege XLIV din anulu 1868.)

„In intielesulu articolului de lege susatinsu, comitetele comuneloru, cá reprezentatiile acelor'a, constituite dupa articolulu de lege XVIII din anulu 1871, suntu indreptatite a-si alege fára de nici o restringere, dupa placu — limb'a oficiala si protocolare pentru toate trebile comunale, si adeca dupa articolulu de lege pusu in frunte, au dreptu de a decretá, cá atáto protocoalele adunárilor comunale, cátu si toate afacerile oficiului notariatu, sa se faen in acea limba in care doreste majoritatea reprezentatiei comunale.

Comunele din comitatulu acest'a, dupa articolulu XVIII: 1871, suntu déjà organizate, adeca, suntu constituite comitetele comunale, cari in intielesulu legi suntu chiamate a portá si a conduce toate afacerile comunei, a enuciá (aduce) otariri in cauzele comunale si ale esecutá acelea pre calea antistiloru; suntu indreptatite a esecuiá si respective a validitá toate drepturile, precum si a implini toate detorintiele ce competu comuneloru cá corporationi autonome. — Aceste comitete comunale au a scrie protocoalu despre toate svatuirile si otaririle loro. — Protocolulu lu face notariulu comunu in acea limba, carea o primesce comitetulu de limb'a sea oficiala.

In comitatulu Bihoru suntu 350 comune romanesce, unde nu e indoiéla, ca comitetele suntu compuse din románi cá acei'a, cari afara de limb'a materna romanésca nici nu pricepu alt'a; urméza dara

*) Din eróre la facerea corectureloru s'a pusu finea inca in nr. precedentu.

de sine, ca svatuirile nu potu curge decâtu numai in limb'a romána, si ca otaririle dupa mintea sanetósa, limpede si corectu, conformu recerintieloru unei administratiuni bune, nu se potu luá la protocoalu in alta limba, decâtu in limb'a svatuiriloru, adeca in cea romanésca, — de óre-ce autenticarea protocoaleloru, pentru coprinsulu cáror'a membrii presentii si reprezentatiei, respective si judecatoriei comunale, suntu respundietori, altecum nu s'aru poté intemplá; cáci a autenticá unu protocoalu intr'o limba nepriceputa de membrii reprezentatiei comunale, a primé responsabilitate pentru coprinsulu aceluia, e o absurditate ne mai pomenita. — Antisti'a comunala aduce judecáti intro locuitori, acelea notariulu e indetoratu a le luá la protocoalu; acum se intielege de sine, ca in comunele romanesce, antistiloru, intro cari se pricepe si notariulu, dupa §-lu 21 din legea despre nationalitáti, judecáti nu li iertatu ale enuciá decâtu in limb'a locuitoriloru, deci nici intiput nu se póte, cá judecátiile aduse din partea unei antistie románe, si enunciate in limb'a romána, sa se póta luá esactu la protocoalu in alta limba, decâtu in limb'a consultáriloru.

Antisti'a compune socotile comunale, pre cari fia-care locuitoriu este in dreptu ale cercá si a-si dá parerea in privinti'a loro. Acum, de cum-va acelea suntu compuse in limb'a nepriceputa acum se voru poté folosi locuitorii — cari póta greutátile satului, de dreptulu acest'a? La notariate se scriu protocoale si se facu toate scrisorile de cari au lipsa locuitorii. De com-va deci aceste suntu compuse in limba nepriceputa, cum le voru pricepe si cum voru sci interesatii ca — ce cuprindu acelea?

Din ceste insirate se póte convinge fiesce-care románu cu anima si pricepere cátu de mare e lips'a, carea nu mai sufere indoiéla, ca comitetele comunale, cá reprezentatie ale comuneloru, in virtutea §-lui 20 alu art. de lege XLIV din anulu 1868, numai decâtu in cea mai de aprópe adunare, si adeca in adunările generali ce se voru tiené preste putienu tempu pentru reviderea socótelor din anulu trecut, — in toate comunele romanesce sa se decreteze de limb'a oficiala limb'a romanésca, carea o pricepe insusi comitetulu, iera acolo, unde románi suntu in minoritate, dara totu-si forméza celu pucinu 1/5 parte din comitetu, sa pretinda, cá afara de limb'a majoritátiie protocoalu sa se scrie in limb'a romanésca.

Romániloru! Limb'a e conditiunea de esistintia a fia-cárei natiuni, e scutulu caracterului natiunálu, e spiritulu si sucula vegetativu alu natiunei. Pána cându unu poporu 'si pastreza neviolatu acestu patrimoniu, 'si cultuva acestu spiritulu, si 'si nutresce acestu s'ueu, nu e téma ca va perí, inse din contra, indata ce unu poporu va incetá a fi jalusu facia de acésta conditiune de esistintia, va fi indiferentu fatia de nutirea acestui spiritulu natiunálu, ma va lasá a se stinge acelu din corpulu natiunei, acestu poporu mereu va perí. Graiulu comunu intrunesce pre fratiile de unu sánge intro tabera puternica, carea pána ce e condusa de aceea-si devisa, de devis'a conservárei si a progresului, póte dá peptu cu ori-ce inimicu valorosu. — Acestu adevéru nerestornabilu l'a priceputu románu dela inceputulu esistintiei sele, luptându-se totu-deun'a mai multu pentru limba, decâtu chiaru pentru libertate. Si numai acestei virtuti detorimu recunoscintia, ca natiunea romána adi in botulu atátoru fortune si invasiuni barbare, a remasu intréga, si si-au sustienutu caracterulu seu. — De acestu adevéru au fostu potrunsi si barbatii nostri moderni, cari cá reprezentanti si ante-luptatori natiunali, in numele dreptátiie, si-au radiecatu cuventulu si cu energia neobosita au staruitu diet'a tieriei pentru egal'a indreptatire a diferiteloru limbe din patria. — La cuventele agere, deplinu motivate, si la cererea loro drépta, a urmatu legea in puterea cárei'a indreptámu cátra voi aceste

cuvinte fratiesci. — E adevăru, ca această lege nu ne-a îndestulit deplină pretenziunile și drepturile noastre înscute; înse și până ce va succeda pre cale legală a elută deplină îndreptărire, avem de dorit națională, a esplotă din lege ceea ce e bun pentru noi, și conformu concessiunii acelei, a introduce limbă română în toate instituțiile și corporațiile populare. Legea în privința folosirii limbilor s'a sancționat și pusă în vigoare în anul 1868, și cu toate ca această lege lasă în voi'a comunelor alegerea unei sau altei limbe de care voiesce a sa folosi în administrațiunea treburilor ce le interesă nemedi-locitu, îndreptătesce pre bietul țieranu a poté pretinde că sa-i vorbescă și scrie limbă baremu acelea organe, cari sunt chemate în primă linia să poartă de grădă și să așere interesele facia de alții: totu noi bihoreni cu rusine trebuie se martorisim, ca în restimp de patru ani, n'am făcutu nimicu pentru de a ne folosi de acestu dreptu, ci am suferitu, — dovădă despre lasitatea și indoliența noastră atâtă facia de progresul național, câtă și facia de interesul administrației publice, — ca în comunele locuite curatu său în precumpenire de români, toate trebile sa se facă într-o limbă nepricepută de locuitorii interesați; am suferitu ca chiară oficiale, cu cari venim în coatingere, li cerem svatulu și protegierea mai desu, se nu ne pricepa, se nu scia pune în scrisu ceea ce vorbim; — am suferitu se fimu — la noi a casa, că străinii se ne explice și dăra mistifice alții pretenziunile, dorerile, după placul lor.

Acum deca noi românii nici în giurul familiei, în comuna, nu ne nisum a ne folosi limbă proprie, cu ce drept și rațiune vom poté pretinde folosirea acelei la instituțiile și forurile mai înalte?

Intru adevăru, a mai suferi această anomalia și absurditate, ca adăca într-o comuna cu populație curatu română, afacerile sa se manipuleze într-o limbă străină, nepricepută, aru fi o lasitate, aru fi o trandăvia nejustificabilă.

Din aceste motive necontestăveru, subscrisulu comitetu, conformu încredințării primite de la adunarea generală a românilor bihoreni ce s'a ținut la 18 Novembre 1872, ve provăcă pre onărea și pre consciința națională, pre totu românii bihoreni, și cu preferința pre înțelegința română din acestu comitat, că — de n'a peritu înca simțulu naționalu, de mai este potere de viață în voi, și de cum va mai sunteți câtă de pucintelu interesați de cauzele comune, de interesele unei administrații mai potrivite și corespundătoare intereselor populației, sa lucrati pre calea sa și cu medile legale, și se ve nisuti că, în toate comunele românești, în vertutea legii pozitive, sa se decretedie în celu mai scurtu timpu limbă română de limbă oficială. Comunele deă organizate — după lege au dreptul scés'a, unu dreptu pre care nu-lu poté restringe nime pre

cale legală. — Otărirea ce o va adăce reprezentanții comunei în privința acestă, nu e supusa nici reviziunii superioare, ci astfel de otăriri se notifică numai spre sciința oficiolului concerninte administrativu din acelu departamentu.

Sa ne folosim daru de dreptulu ce ni-lu asigură legea pozitivă constituțională, și prin acestă se promovăm interesul comunu și se salvăm onărea națională!

Oradea-mare, 15 Fauru 1873.

Comitetulu centralu."

Comitetulu franceșu pentru propagatiunea literaturii franceze în țările slave și române.

Membrii fondatori ai „comitetulu franceșu” se întruniră Mercuri în 26 Fauru a. c. Ei deciseră a înmulți comitetulu prin adiunțiunea de noi membri atât în Parisu câtă și în provincia, unu circulariu se va distribu.

Comitetulu după ce face estrasele din corespondință, luă rezoluțiunea de a face trei expediții de cărți 1, bibliotecii „Akademicky Spolek” la Pragă, 2.) Societății „Vendija” la Gratiu, 3.) Societăților și asociațiilor române din Sabinu.

Corespondința țărilor străine trebuie de aici înainte sa se adreseze „M. L. Leger 30. quai d'Orleans."

Până la altă ordine, scrisorile adresate prin particulari, nu se vor luă în considerațiune.

Scrisori insuficientu francate trimise membrilor comitetulu au fostu refuzate.

Corespondenții sunt rogati a nu perde din vedere ca tarifa de francare este de 25 cr.

Membrii comitetulu iau în sarcină loră spese de impachetare și de expedițiune și prin urmare nu-si pot impune sarcini suplimentari.

Diarele slave și române sunt rogati să se binevoiescă a reproduce această încredințare; ele vor ușoră estu-modu corespondința și ocupațiunile comitetulu.

Convocare.

Conformu articolului XXXVI din statutele prezidiulu secțiunii centrale și alu reuniunii învietoaresei, „Georgiu Lazaru” conchiama prin această pre totu membrii reuniunii la parastasulu întră memoriă nemuritoriului „Lazaru”, care se va ținea în acestu an — că și anul trecut — în Sambat Floriilor, numita a lui Lazaru, la mormentu lui, în comuna română Avrigu!

Și fiindu ca o recunoștință românească către acei, cari s'au luptat cu atâtă abnegațiune pentru romanismu, ne obliga pre totu fără distingere de carieră și condițiune: de aceea ne permitem a invita la acestu parastasu pre totu românii, cât vor binevoi a se asocia cu noi în rugăciuni pentru ma-

rele sufletu românesc a lui Lazaru acolo, pre mormentu lui, unde se afla depuse scumpele lui romasii pămăntesci!

Cu deosebire apelăm la anima românească a otenilor, sa nu lipsesca dela acea serbatore biserică — națională! Deca la parastasu din anul trecut au fostu reprezentati românii prin 61 de comune române și deca numărulu asistentilor s'a suitu la mii: amă dori din anima românească, că în acestu an toate comunele din țiera otolui sa fie reprezentate și numărulu participantilor sa fie și mai mare!

O națiune, unu poplu, începe a se radica la mare, la gloria, numai prin a-si venera cele trecute ale se se și pre barbatii, cari au luptat pentru a loră esistență! Urmele stramosilor nostri sunt pline de gloria. Noi, nepotii lor, aru trebui sa cămăm acele urme, că într-o di sa ne binevențeze urmasii. Georgiu Lazaru a luptat eroicesce pentru deșteptarea, consolidarea și înaintarea romanismului, de aceea trebuie sa ne închinăm faptelor lui românești. Sântă noastră datorință națională dară ne impune nouă a ne aduce aminte de elu în rugăciunile noastre, în viața noastră — venindu în totu anul la Avrigu sa versăm o lacrimă ferbinte de recunoștință pre scumpă lui țierăna.

Dice Lamartine, ca unu sentimentu se poté înțelega mai bine numai în locurile, în care l'au simțitu!!

Ordinulu de di, alu adunării este următorulu:

1. În Sambat a lui Lazaru 1863 în 31 Martiu o. (12 Aprilu n). totu membrii reuniunii se aduna în scola română la orele 8 antemeridiane.

2. La 8½ ore mergerea la sântă biserică în corpore, ascultarea servitiului divin, apoi asistarea la parastasu lângă mormentu lui Lazaru.

3. L. finea parastasulu ținerea cuventulu funebru de vice-presedinte secțiunii filiale de Vistea inferioară Alessandrescu Popu Siandru, conformu conclusiului punctu VI alu procesulu verbalu adus în a trei adunantia generale a reuniunii ținute la 14/26 Oct. 1872 în Fagarasiu.

4. Reuniunea va exprima sentiamente de condolentia nemuritorilor remase ale lui Georgiu Lazaru *).

Fagarasiu, 12 Martiu 1873 n.

Presedinte:

Ioanu Dim'a Petrasicu.

Secretariu:

Ioanu Barbatu.

*) Amă cere explicatiune, ca pentru ce se serbeza aducerea aminte de Georgiu Lazaru în Sambat a lui Lazaru, pre cându noi avem usu de a serba dilele onomastice după numele din botazu, dară nu după numele de familia; de altminteră este și o incomoditate mare pentru multi, că în Duminec a Floriilor, în carea s'era se începe și septamăna patimilor sa fie în totu anul pre drumu,

FOISIORA.

Din o prelegere în Reuniunea meseriașilor români din Sabinu.

Sabinu 6 Martiu.

De multe-ori lucruri la aparința de însemnatate mai inferioară au o importanță mai asiă de mare că alte de însemnatate mai mare. Manecându din estu punctu de vedere comunicăm publiculu unu estrasu din prelegerea ce a ținut-o presedintele N. Cristea în Duminec a trecută în localulu Reuniunii sodalilor români, înse cu acea reserva că publiculu însuși sa-i dea sau sa-i deneghe importanța, după cum va afla elu justu că judecatori nepartinitoriu.

Trebuie sa observăm ca încatu privesce formăa estera a prelegerii nu trebuie sa ni o imaginăm că unu ce imbracă în sisteme și figuri retorice; nu, ci în simplitatea limbei și în acomodarea materiei de asiă încatu se potă fi coprișă de auditoriulu înaintea cărui se ținea prelegerea.

De asta-data, că la începutulu unui ciclu nou, a porcesu prelegerii dela scopulu celor ce imbrățișă industria.

A dice scopulu unui omu de industria este usioru dară alu urmări până în cele de pre urma ale se este greu, pentru ca este deosebire între scopu și scopu. Fia-carele cându pasiesce sa învete o meserie are scopulu că pre această sa o învete bine, pentru că sa facă lucruri, cari sa fie bune și frumoșe, prin urmare placute și cautate de cei

ce au trebuința de ele, de cumpărători. Acestu scopu are sa se asemene cu scopulu acelu ce începe a merge la scola, carele voiesce sa învete a cel și a scrie pentru că sa potă cel în ori-ce carte sau scrisore și sa potă sa-si împartășească cugetele se și altor'a. Nici la unu nici la altu scopulu nu se opresce aci, ci elu merge mai departe. Celu ce scie cel și scrie se nisuesce sa adune cunoștințe prin citirea seă din cărți și cu ajutoriulu acestor'a sa se lumineze și înțeleptiescă pentru înțepinderi nouă spre folosulu seă și alu deapropeli, cari folose le împartășească apoi seă cu cuventulu seă cu fapt'a, seă scriindu elu cărți despre densele. Prin această se face unu membru placutu și stimatu alu societății omenesci.

Asiă e și meseriașulu elu lucra și produce manufacturi și frumoșe nu numai pentru că sa le venda și sa câștige bani, dară și pentru că sa perfecțiuneze maiestria seă și pentru că sa o comunice și altor'a și prin această sa devina unu membru folositoru, placutu și stimatu de societate.

Ceea ce dicem despre singurateci potem cu totu dreptulu sa dicem și despre popore întregi.

Prezum vedem, scopulu, cu câtă lu urmărimu mai departe cu atâtă coprinde o estindere mai mare și cumca această nu este o întipuire a noastră o vedem din realitate. În trecut, în prezentu, și asiă va fi și în viitoru, dezvoltarea industriei și a comerțulu, care este stensu legatu de această, a fostu osi'a în giurul cărei s'au învartit o viață mai miscata a poporelor din lume. Sa cautăm unu exemplu din apropierea noastră adăca asup'a țierei noastre, carea este destulu de mare și destulu de

daruita cu bunătăți firești și vomu gasi ca, fiindu ca meseriile au fostu putienu dezvoltate, că sa amintim o împregiurare numai, numărulu poporulu este micu și și această traiesce cum potă și cum da Dumnezeu. Noi aici în țiera avem d. e. orasie numai cu câte 2000—3000—4000, 10—18 mii, cela multu cu abiă 30000 unde e viața mai multa, în Brasiovu.

Pentru că sa ne convingem de acestu adevăru mai potem aduce exemple din Asia sudu-vestica (mediadi-apusu) unde era odinioară imperatiu mari și puternice, cetăți tari și estinse cu palatori gigantice, cu grădini radiemate pre colone (stâlpi), căci acolo era industria și comerțulu celu viu; mai potem aduce țierurele mării, unde este Palestina și Siria întreaga cari erau în florie când erau industria și comerțulu acolo în florie. Astadi, și de cându au încetat aceste din urma au încetat viața în părțile acele. Câte unu satu miserabilu unde și unde și corturi de ale beduinilor arabi, cari se muta cu turmele lor și cari pândescu drumurile și desbraca pre caletorii ce le cadu în mână de obiectele cele mai bune ce le gasescu la ei.

Sa întorcem foiea și sa cautăm spre apusul Europei și aci vomu gasi ca câmpiele ei sunt că nice grădini, populațiunea numeroasă și plina de viață. Aci gasim afara de numerate sate cetăți cu câte 40,000—80,000, dela 100,000 până la 6—700,000 locuitori cum e Viena și Berlinulu, cu milioane de locuitori precum Parisulu, Londonulu, care din urma numera 2½ milioane locuitori, va se dica, mai multu decâtă țiera noastră întreaga. Mai departe sa privim America de nordu carea s'a descoperitu de europeni numai dela 1492 d. Chr.

Obiectele ce au mai încursu pentru loteria bisericească din Dev'a.

(Urmare.)

70. O parchia papuci barbatesci, dn'a An'a Dragiciu, Dev'a.
71. O corfa de bilete lucrata din lemn. 72. O mapa de scris. 73. Unu sterge pene. 74. O tavita de lampa. 75. O sapa de lampa lucrata din lana, dsior'a Mari'a Bercianu, Sebesiu.
76. Doue vase de porcelanu pentru flori. 77. O vasa de porcelanu pentru untu. Dn'a Iria de Bardossi, Dev'a.
78. O perina brodata cu flori aplicate, p-seri in relief. Dn'a Nin'a de Csergedy, M. Vársrhely.
79. Unu tragetoriu de clopotu lucratu de margele. 80. Unu portu orologiu brodatu cu senile. Dsiór'a Mari'a Demianu, Bals'a.
81. O vasa de cristalu cu tatia si acoperislu de argintu. Baronesele Aureli'a si Elen'a de Popp, Pest'a.
82. O perina brodata cu lana si metasa. 83. Unu etui de catifea cu sforfecu. Dsiór'a Nin'a de Dunc'a, Sabiu.
84. O punga impletita de metasa. Dr'a Paulin'a de Dunc'a, Sabiu.
85. O camesia romanésca cusuta cu metasa si firu. 86. O siemiseta cu dentelle. 87. Unu portu sugare din piele rusésca. Dsiór'a Sofi'a Moldovanu, Hatiegu.
88. O parchie de sfesnice. Dn'a Mari'a Nandrea, Hatiegu.
89. O parchia mansieturi de sfesnice. Dsiór'a Susan'a Popescu, Hatiegu.
90. Trei garnituri de perina impletite. Dr'a Nin'a Balasiu, Hatiegu.
91. O parchia de calimari de porcelanu.
92. Unu pocalu de cristalu. Dn'a Luis'a Lazaru, Dev'a.
93. Unu portu buchetu impodobitu cu granate si perusele. 94. O icóna brodata. Dn'a Baronesá Maria de Nopcsa, Dev'a.
95. O punga lucrata cu metasa si firu.
96. Unu cosuletlu lucratu cu lana si metasa. 97. O punga lucrata cu metasa si perle. 98. Unu portu orologiu lucratu cu margele. 99. O perina lucrata cu metasa si alia. Dn'a Sofi'a de Dunc'a, Roman'a.
100. O brosia de aur masivu cu lantiu si acu pentru ornica impodobita cu emailu. Dn'a Cas-sandra de Rojinc'a si de Sojanu.
101. O corfitia de toleta. Dsiór'a Amali'a Balog, Dev'a.
202. Unu sterge pene. Dsiór'a Gabriela Balog, Dev'a.
103. Unu portofoliu brodatu cu semile cu por-

déca voiesce cine-va sa asiste la festivitatea acést'a, ce dupa cum vedemu are sa fia anuale. Amu fi dara mai multa pentru diu'a de Sangiorgiu, carea in multe privintie ni se pare mai corespundietorie. Red.

incóce si carea numai cátra finea secului alu 18-lea a devenitu neaternátore de patria mama, de Angli'a, si are cetátile cele mai mari si mai frumoase si produce lucrurile cele mai uriasie si au devenitu o putere insemnata carea se pune in compena cu Europa, — si tóte aceste numai si numai pentru ca cultivéza industria si meseriele in mesura mare. (Aci se mai incide si impregiurarea ca chiaru presiedintii republicei nordu-americane se alegu dintre ómenii industriei cum au fostu d. e. Lincoln, carele erá croitoriu etc.)

Eata déca facemu adeverate deduceri unde ajungemu cu scopulu meseriasiloru si alu industriei, la vivificarea suprafetiei pamantului dupa poronc'a lui Ddieu, carele dupa cum ni se spune la cartea facerei dice: cresceti si ve inmultiti si umpleti pamentulu si-lu stapaniti pre densulu.

La lucrulu acést'a mare are inse sa contribuie fiesce-care omu si fiesce-care poporu, cá prin acést'a sa puna temelulu celu mai siguru la dreptulu de a fi si de a traí in rendu cu cei-lalti ómeni.

Sa nu ni se para ca amu pronuncia prin cele de mai susu noi vre-unu principiu de eschidere alu dea-propelul nostru din sinulu societátiei, dara intipuit-ve d-v., ori carele, ce impresiune ve aru face asupra-ve, cându a-ti intalní unu omu murdaru, roptu de vestiminte, si póte si leganandu-se de trandavia (sáu de betia) dela o margine a trotoarului la ceea-lalta, si inca aru mai vrea sa ve dea mân'a sáu sa se preumbe de bratlu cu d-vóstra. De siguru, ca fia-care l'aru incungituru si déca se si demite a-si face de lucru cu elu este numai cându e in stare tréza, cá sa-lu intrebuinteze la ce-va lucru, pentru care si pretulu ostenelei i se inmanuéza prin servitori si de

tretulu lui A. Iancu. 104. Unu etui de ace de bronzu ovidatu. Dr'a Anastasi'a Leonescu, Boiti'a.

105. O perina impletita de lana si metasa. Dsiór'a Aureli'a Stanislau, Sabiu.

106. O parchia papuci brodati cu metasa. Dsiór'a Amali'a Stanislau, Sabiu.

107. O tavita de lampa. Dsiór'a Mari'a Stanislau, Sabiu.

(Va urmá.)

Discursulu

dlui deputatu nationalu Dem. Bonciu, rostitu in camer'a reprezentantiloru dietei unguresci, in sedintia din 26 Fauru n. a. c. la desbaterea generale asupra bugetului ministeriului de culta si de instructiune.

(Urmare si fine.)

Póte, on. camera, ca, vorbindu intru interesulu confessionalitatiloru, multi voru dice ca sum ultramontanu fanaticu. Eu inse vorbescu aci de o confessiune, in care scótele nu gemu sub apesarea clericala, pentru ca autonomia acestei confessiuni e astu-feliu organizata, incátu mirenii suntu in precumpenintia reprezentati in tóte agendele ei. Eu deci nu suntu fanaticu pentru confessionalismu, ci pentru luminarea poporului, pentru ca numai in acést'a vedu garantia viitorului patriei nóstre. Déca considerámu referentiele factice de viétia din patri'a nóstra, ne convingemu, ca e cu nepotentia a luá crescerea poporului din mân'a confessiuniloru. Dara si déca aru fi cu potintia, totu-si e intrebare: déca aceea aru fi cu cale — din punctulu de vedere politicu séu alu liberalismului?

Apoi, on. camera, statulu, incátu pentru trecutu, nu se plánge de felu in contr'a confessionalitatiloru. Cáci pâna acum'a confessionalitatile au esoperatu crescerea si cultur'a poporului si institutitele protestante, buna-óra, au datu patriei multi barbati eminenti. Astu-feliu fiindu, déca vomu judeca nepreocupati, trebuie sa recunóscemu, ca statulu detoresce confessionalitatiloru multiamita pentru meritele lor pre terenulu culturai poporale. Nu vréu eu, on. camera, ca scótele confessionali sa nu fia supuse inspectiunei supreme a statului; din contra eu pretindu cá statulu sa esercedie asup'a loru o inspectiune cu multu mai rigurosa. Voindu inse acést'a, vréu totu odata cá guvernulu sa inde-torésca autoritatile confessionali a-si implini cu acuratelia detorintia lor, dara facendu acést'a sa li dee si posibilitatea de a-si efeptu'i dispusetiunile, adeca sa impuna autoritatiloru politice a li tinde mâna de ajutoriu pentru efeptuirea dispusetiuniloru facute pre terenulu scolasticu.

Alalt'a-eri d. deputatu Kondrossy vorbindu de caus'a religiunei, dise ca sa nu facemu politica din

religiune; ci sa facemu din ea, ceea ce este chiamarea: crescerea si lumin'a pentru poporu.

On. camera! Amu auditu din mai multe partí, ca suntu scóte confessionali, in cari se propaga doctrine contr'a statului. Eu nu sciu sa fia astu-feliu de scóte; dara déca suntu, cine este vin'a? Eu credu ca guvernulu, si specialu dlu ministru pentru instructiunea publica, pentru ca acést'a eser-ciándu asup'a scóteloru inspectiunea suprema, a statului, s'aru fi potutu convinge, ca óre intr'ade-veru se propunu astu-feliu de invetiature? Léru déca dlu ministru a avutu cunoscintia positiva despre acést'a, atunci elu aru fi trebuitu sa dispuna, cá acele scóte sa se indrume la ordine si in casu de renitentia, sa se inchida chiaru; pentru ca confessionalitatea nu póte sa aiba nici unu interesu de a vesti doctrine contrarie esistentiei statului, — interesulu seu este si nu póte fi altulu, decátu educatiunea poporului, si adeca nu in spiritulu contrariu statului, ci in directiune patriotica.

Eu, on. camera, acést'a stare nenaturale si daunósa pentru crescerea poporului o atribuescu in cea mare parte defectelor legi pentru instructiunea publica, si pentru aceea dorescu revisiunea acestei legi. O dorescu inse si din altu punctu de vedere, dupa a mea parere fórté insemnatu, adeca din punctulu de vedere alu nationalitatiloru.

Sa me ierte onorat'a camera, ca aci la cestiunea instructiunei publice amintii cestiunea nationalitatiloru; dara e absolutu cu nepotintia a nu o aminti pentru ca eu acestu terenu lu tienu de mai apto si competente spre caracterisarea cestiunei nationalitatiloru, dupa a mea pricepere si dupa alu meu semtiu. Eu din parte-mi cestiunea culturale o tienu de parghi'a pretensiuniloru nationali, si sum convinsu, ca cu cátu mai multa grigia si atentiune aplica statulu pentru cultur'a nationalitatiloru, cu cátu mai multu aru impartasi prin lege nationalitatile de tóte beneficiile de cari se bucura natiunea magiara, cu atatu in mai mare parte — asiú potea dice in 9/10 — s'aru deslegá cestiunea nationalitatiloru.

On. camera! Prin acést'a nu vréu sa dicu, ca afu de pré mari séu ca nu suntu plecatu a votá acele some, cari suntu preliminate pentru intereselu nationalitatiei magiare, ci vréu sa dicu ca astu-feliu de some sa se prelimine si votedie proportionalmente, din tempu in tempu si gradatu, si intru interesulu celoru-lalalte nationalitati, — sa se deie si acestor'a ajutoriulu necesariu pentru cultur'a lor. Aci, on. camera, dóue impregiurámi mi vinu in minte. Déca nu me insiéla memori'a, in decursulu dietei trecute unu stimatu domnu deputatu, pare-mi-se dlu Jokai, a prezentatu camerei unu proiectu de resolutiune. In acestu proiectu de resolutiune s'a cerutu votarea unei anumite sume pentru desvoltarea literaturii tuturor nationalitatiloru din tíera. Dorere inse, majoritatea n'a primitu acestu proiectu. Dara

poporu, care are industria si comerciu, avere si cultura, se sférma ori ce lege asupritóre cá spum'a valoriloru inaintea stanceloru.

Eata dara si scopulu Dvóstre pâna unde se estinde, pâna la intarirea nationalitatiei nóstre si pâna la deplinirea unui adeveratu concertu alu natiuniloru din patri'a nóstra.

Comca deplinirea acestui concertu e de lipsa nu e numai o imaginatiune din partene.

Déca cetimu opuri de economi politici cá List al Rocher ne vomu convinge, ca ei ne vinu intr'ajutoriu sa ne intarésca asertiunea nóstra. Numai ca ei mâneca dela presupunerea aceea, ca noi nu suntemu elementulu acél'a care sa indeplinésca lacun'a de fatia din patri'a nóstra; din presupunerea ca locuitorimea romána dela Dunárea de josu, din Romani'a, de asemenea nu este acél'asi elementu si totu asiú despre románii, slavii, grecii si turcii din Turci'a si din acést'a cauza propunu germaniloru lor sa ocupe ei acestu locu si prin acést'a sa estinda Germani'a si preste locurile aceste.

Scopulu industriei celei ce are sa se desvólte si la noi de locuitorii tieriloru nóstre este dara mare elu are sa dovedesca nemtiloru, ca noi nu avem lipsa sa ne prefaca in nemti, nici tier'a in Germania, si desvóltându-se industri'a pâna la insemnatatea ei cea adeverata va fi temelulu celu mai siguru alu viitorului nostru.

Sa nu cugete nimenea dara ca invétia o meseria numai pentru cá sa o invetie, nu, ci pentru cá se devina totu-odata si unu membru folositoriu alu natiunei si patriei sele si se contribuie la impu-ternicirea si crescerea mediului societátiei omenesci si la cultura si civilisatiune.

aci incolo cauta ori-cine sa nu siba nici o comunicatiune, afara de cea a compatimirei ca se afla si astfelu de fiintie omenesci. Asiá este si cu popórele. Cine nu se feresce de popóre selbatece ce traiescu ca animalele in Americ'a si in alte partí? cine umbla in societatea tiganiloru nostri? Ba noi avemu ocaziunea cea trista sa vedemu ca si pre noi románii, carii nu suntemu numai si numai noi de vina ca n'amú potutu imbratisiá pâna acum meserie, ci legile cele apasátore, ne considera mai putienú decátu amú meritá dupa cualitatea nóstra intelectualé si iubitorie de cultura si dupa numerositatea nóstra. Cu totulu altu-feliu este ca popórele industriasié. Esemplulu celu mai pipaitu ni-lu da Itali'a in privintia acést'a. Ea erá politicesce sfesiata, de lumea diplomatica condempnata la mórté; lumea comerciale din Germani'a, Franci'a si Angli'a inse vediendu ca italianii suntu laboriosi, ca suntu nu numai agricultori, ci si meseriasii, comercianti, artisti de totu felulu si au disu: acést'a e unu factoru de lipsa pentru societate, sa-lu spriginimu cá sa ajunga la o sórté mai buna, la o sórté incátu sa-si póta pune tóte puterile sele fisice si morale pentru binele Europei, pentru prosperarea civilisatiunei. Si asiá s'a si intemplat.

Noi románii in patri'a nóstra subu legile de fatia ne bucurámu acum de libertatea de a ne aplecá la meserii si asiá noue ne sta calea deschisa de a ne cástiga unu locu onorificu intre cele lalte popóre a le patriei, precom siá cástigatu italianii intre cele ale Europei. Vin'a apoi ori ce schimbári, ori ce legi, ca acele dupa ce vomu fi noi unu factoru neapératu de lipsa, nu voru putea sa aiba vre-o valóre, pentruca inaintea puterii ce o desvólta unu

mi vine în minte și o altă împregiurare, de-si de mai puțină importanță pentru că nu e din această camera, ci o aducă dintr'unu articol, aparut în fôia dlu Jókai în „Hon“, în care articlu fiindu vorba de calamitățile literaturii magiare se provoacă atențiunea și ajutorul statului și se argumentă astu-feliu (cețesce); „Ei bine; ce aru dice inse la această naționalitățile? Dara deca și ele voru radică asemenea pretențiuni? Faca ele această; căci mai îndreptate pretențiuni și asiă nu potu face. Deca se descépta în senulu lor o rațională aspirațiune de cultura, aceea pentru noi pôte sa fia numai unu indemn și mai mare, nici odata inse pericul. Pentru a întrece noi în cultura și în civilizațiune pre nemli, francesi și anglesi, nu potemu avé nici o ambițiune, locmai pentru că e o gigantica problema nerealizabile. Dara a ne vedé întrecuti de român, serbu, croatu și slovacu, aceea aru fi o rusine pentru noi. Emulațiunea numai în favôrea noastră pôte sa fia. Cu poteri încordate amu lucră la cultura noastră chiar și din superbia națională! Ori ce progresu alu lor, ne-ar impinge și pre noi înainte, ori ce câștig alu lor pre terenulu științielor, aru fi și alu nostru. Unu necalculabile avantaj alu luptei pacifice aru fi această, nu numai din punctulu de vedere culturalu, ci și din celu politic și declinată din alu frățietății.“

Autorulu acestui articlu, on. camera, a disu unu mare adeveru, și dlu Jókai, prin proiectulu seu de rezoluțiune a vrutu numai înflorirea comună a țierei. Si — deca toti magiarii aru cugetă astu-feliu, deca n'aru fi numai toleranți facia de cultura celorlalte naționalități, ci aru manifestă și bună vointă facia de dreptele lor aspirațiuni culturale, cu unu cuventu, deca națiunea magiara și asiă cea mai tare, cea domnitore, n'aru fi atât de jalusă facia de celelalte, atunci abia aru esiste cestiune de naționalitate. Dorere inse, on. camera, această nu e asiă, pentru că, nici amintindu literatura celorlalte naționalități, ci numai instituttele de învățământu ale acelor, ele nu numai ca nu se sprijinescu din partea statului, ci din contra, sunt impedeate prin mai multe dispozițiuni ale guvernului, și chiar și prin lege. Nu aceea este deci banuială naționalităților, ca statulu face multu intru interesulu culturii naționalității magiare, ci aceea, ca într'adeveru toate le face numai intru interesulu ei, iera pentru celelalte nu face nimic. Că sa nu amintescu mai multe, aduc înainte numai universitatea de Clusiu. Bine-voiti a sci, ca această s'a radica într'unu scurtu timp; — întrebu inse: observatu-s'a aci macaru câtu e negru sub unghia ecitatea facia de românii ce locuiescu în acea parte a țierei? Radicatu-s'a celu puțin o clasă paralelă, seu propune-se vr'unu studiu în limb'a maternă a poporului? Nimic nu s'a facutu. Dara mergu mai departe: nici acea parte a legii nu se eșecuta, care — precum se împare, e adesa în interesulu naționalităților. Este paragraful 17 alu legii pentru naționalități. Acestu § dispune, ca on. guvernul sa grigésca că în acele locuri, unde cetățienii de o naționalitate sunt în mare numero, acesti sa se desvôlto în limb'a maicei lor, până cându începu științele academice mai înalte. Înființiatu-s'a inse unde-va vr'unu gimnasiu român de stat? Nicairi. În această cauză inse s'au peroratu multe și frumoșe și multu promititoare oratiuni. Mi iau libertate a me provocă la bine-meritulul reprezentante alu orasiului internu din Pest'a, la dlu Fr. Deák, care în ședința din 23 Ian. 1872 a disu următoarele:

„Fia-care naționalitate, de-si nu e naționalitate politică, în totu casulu are îndreptățire de a cere, sa i se dea posibilitatea de a-si cresce pre fii sei.“

„Fia în țiera macaru 300 de gimnasii, fia macaru atâtea, că pre fia-care siése mile sa se afle unu; deca inse într'unu gimnasiu din provincie studiile nu se propun în acea limbă, seu celu puțin eminentminte în acea limbă, carea este limb'a giurului: atunci fără îndoială e foarte greu a promovă cultura.“

Deca amu sili naționalitățile, că pre copii lor, — cari de felu seu numai putienu știu, magiara, pentru că în școl'a lor poporala se instruescu în limb'a lor națională, — sa-i instruiască pretotindenea și intru toate, în limb'a magiara, atunci în acele gimnasii aru fi imposibilu progresulu tinerilor, parinții în daru aru spesa banii, copii în daru aru petrece tempulu.“ (Vina aprobare din partea ablegatilor naționali.)

„Preste toto, deca vremu sa dobandim na-

ționalitățile, nu trebuie sa umblănu a le magiarisă, ci sa ni le facem plecate prin o tratare blândă și frățiescă. (Aprobare generală.)

Eu, on. camera, după aceste frumoșe și multu promititoare cuvinte, cu linișce și bucuria amu privitu spre viitoru, nici nu m'am îndoit că o orațiune că această care de regula are mare efectulu moralu și asup'a guvernului, sa nu aiba rezultatu fapticu. Apoi considerându că în această patria sunt vre-o trei milioane de români, cugetu că și acesti a merita, că — chiaru în întieșulu §-lui 17 din amintita lege, sa se înființieze unu gimnasiu de stat pre sém'a lor.

Eu, on. camera, la desbaterea specială asup'a acestei cestiuni anume asup'a titlului institutelor mediocre, voiu prezenta o motiune de sine statătoare; acum inse numai de aceea amu amintitu acestu punctu, că sa rogu pre on. camera și pre dlu ministru, sa fia cu deosebită atențiune la respectivi §§. din amintita lege pentru că, reformandu instituttele mediocre, și românii sa se bucuie în fapta de beneficiile vieții de stat. Adevratu în bugetu sunt prelimitate 4000 fl. pentru gimnasiulu român din Brasiova; inse, on. camera, această sumă e ilusoria; căci gimnasiulu nici nu o capeta, pentru că e legată de astfelu de condițiuni, căror'a inspectiunea acestui gimnasiu, nepotendu sacrifică caracterulu lui confesionalu, nu pôte corespunde, și asiă acestu titlu din bugetu este în adeveru ilusoriu. Si în această privință voiu propune la loculu seu o motiune. Aci vreau numai sa constat, că pentru cultura naționalității române din partea statului nu s'a facutu și nu se face nimic. Si binevoiti a crede, că nu e bine asiă. Cu câtu mai multa grige pörta guvernulu pentru cultura poporului român, cu atâtu mai multi patrioti va castigă patri'a.

Si — eu interesulu naționalității române lu potu aduce în deplină concordantă cu patriotismulu, pentru că eu, care amu fericirea a fi român, me tienu asiă de bunu patriotu că ori și care magiaru, de-si nu aprobu acea politică ce tientesce magiarisarea preste totu; pentru că această politică nu destépta, ci tempesce simțulu patriotic și provoacă neînțelegeri și împarechiări. On. d. ministru de instrucțiune publică, în discursulu prin care deschise desbaterea asup'a bugetului seu, spre marea mea bucuria și linișce a amintitu, că da, elu se ocupa cu reviziunea legii pentru instrucțiune publică, și binevoiti a promite că, în conștiința superficialității acestei legi, nu elu singuru va face reviziunea, ci spre acestu scopu va conchiamă o ancheta de barbați eserti. — Me bucu deci pentru bunăvoința dlu ministru și numai cu o rugare mai amu a me adresă d-sele, și această e: cându va conchiamă amintita ancheta, sa binevoiescă a luă între membrii acelei și astfelu de barbați, cari cunosc bine și din temei referințele confesionale și naționali și după ascultarea acestor sa dispuna după ecitate și dreptate.

On. camera! După acestea, voindu a încheia, mai facu unele scurte observațiuni cu privința la împregiurarea că sumele votate în bugetu nu s'au întrebuintatu toate destulu de raționalminte.

Amu mai auditu, că ministrulu pentru instrucțiune publică n'a avutu pre ce cheltu totu banii ce s'a votatu de această Camera. Amu mai auditu, totu din reportulu ministerialu, și anomală, că s'au înființiatu preparandii la cari sunt aplecati câte 7 profesori — pentru câte 14 preparandi! Va se dica pentru câte doi preparandi cade unu professoru pre cându în preparandi'a română confesională din Aradu sunt 3 profesori și 48 de preparandi, adica pre 16 preparandi cade unu professoru! Confesiunea. resp. națiunea română inse nu e în stare a sustiené mai multi profesori, căci și acesti trei sunt mai reu salarisati decâtu multi invetatori comunali, pentru că abia au lăfa mai mare decâtu 3—400 fl. — Dlu ministru deci a avutu ocaziune și avutu pre ce cheltu sum'a votată, și — credu, că nimenea nu i-aru potea impulă, că prin ajutorarea acelu institutu aru fi comissu unu abusu.

Alta observațiune amu a face cu privința la institutiunea inspectoratelor de școle. Eu această institutiune nu vreau să atacu și nici nu vreau să dicu, că sunt multi inspectori seu dör'a cea mai mare parte chiaru cari nu potu corespunde chiamării lor. În această credința și convicțiune a mea me întări feri dlu deputatu Antoniu Zichy, arătându că, oficiulu de inspectoratu propriamintu nu este unu oficiu că și celelalte, cari sunt legate de ore anumite,

căci unu inspectoru de școle, deca vreau să corespunda cu scrupulositate oficiului seu, are totu ziua de lucru. Cu câtu mai multu me interesează inse această declarațiune în convicțiunea mea, cu atâtu mai nepriceputu mi este că, cu totu această multă ocupațiune, cum unii domni inspectori au avutu timp pentru a si cortesi în favôrea guvernului? Nevrendu inse a recrimă, amintescu aci numai un'a circumstanță, și această este urmatori'a.

Eu însu-mi amu onore a cunoșce în această camera patru inspectori de școle, cari sîedn aci ca reprezentanți. Nu vreau a atinge cu această ocaziune cestiunea incompatibilității, pentru că în această privință mi voiu spune opiniunile mele la timpulu seu; — vreau se întrebu numai că: acele districte cari sunt subordonate acestor domn. inspectori, cum sunt ele inspectiunate și grigite cându nici acei inspectori cari sunt necormatu la oficiile lor, chiaru, după declarațiunea dlu deputatu Zichy, nu potu satisface chiamării lor deca nu lucră ziua întreaga, — dicu, cum sunt ele inspectiunate și grigite, cându inspectori lor, astadi reprezentanți în această camera, absent'a — nu dile, ci lune întregi? (Aprobare din stang'a.)

Totu-si, on. camera, sperându că dlu ministru va face dispozițiunile necesarie pentru delaturarea acestei dificultăți, precum și a tuturor celorlalte ce împedecă crescerea și învățământulu poporului, și fiindu convinsu despre bunăvoința și dielulu dsale, acceptu bugetulu. (Aprobare din stang'a.)

„Albin'a.“

Varietăți.

† (Necrologu.) Basiliu Popoviciu parochu în comun'a bisericăscă Pi-chinti protopresbiteratu gr. or. alu Orasiei, după unu morbu îndelungatu de unu anu și trei luni (got'a), a trecut la cele eterne în 4 Martiu 1873, în anulu alu 59-lea alu etății se, în anulu alu 39. alu oficiului seu ca lucratoru în via Domnului, lasându în jale adenca pre soci'a sea Craciun'a, trei fii: Lazaru, Petru, Vasile, și o fică Ravea remasi în cea mai adenca întristare și fără de mângaiere. Astrucarea remasitelor pamentene ale repausatului s'a facutu în 6 Iun'a corinte. Tieremonialulu funebrau s'a severitu în biseric'a locale prin sântiele seale parinții: N. Ben'a, care a roștitu și cuventarea funebre, Vas. Basarab'a, Nic. Suciu, Luc'a Boteanu, Ioanu Boteanu și Daniilu Pecurariu.

Unică speranță, ce a remasu întristatei seale familie, este marginita acum'a numai asup'a fiului medlociu alu repausatului, Petru Popoviciu clericu absolutu, carele se află în Sabiu pre tempulu fătălei întemplări, și carele este candidat de preotu în loculu tatălui seu. Într celelalte rudenii și cunoscuti — lu plânga și întregu poporulu seu, căruia i-a fostu unu pastoru sufletescu credinciosu și devotatu; fia-i țieren'a usioră și memori'a binecuvântată.

Înștiințare despre licitațiune.

Ce se va țienea în 3-lea Aprilie a. c. 1873, la 11 ore ante-meridiane, în Sz.-Reginu în cancelari'a domnului avocat Balogh — unde se voru licita pasiunile din muntii Toplitiei române și a Mesterharului, titore de posesoratu Toplitiei și si Mesterhăzi — licitațiunea va fi publică, pasiunea se pôte ca se va licita pre mai multi ani. —

Cătu despre condițiunile licitațiunei, acelea se potu află ori și cându în cancelari'a memoratului avocat. —

Sz.-Reginu în 15 Martiu 1873.

(1—3) Franciscu Bologh, avocat.

Oleu de Matrice

seu în contr'a matricei (recelei).

Subscribul aduce la cunoștință O. P., cumca oleulu amintitu avendu până acum'a succesulu celu mai eminentu, și ne mai auditu, fia matricea (racială) câtu de învechită, efectulu e sigur; una sticla de 1 lotu din preuna cu instrucțiunea costă 1 fl. v. a. comădele se facu la subscribul în Blasiu.

2—3

B. Fulep.